



การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๔
The 4th National and International Conference, 2024

เนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนา ๔๐ ปี วิทยาเขตเชียงใหม่
On the occasion of 40 Years Anniversary, Chiang Mai Campus

ภูมิพลังสร้างสรรค์ และพุทธนวัตกรรมในสังคมร่วมสมัย

Soft Power and Buddhist Innovations
for Contemporary Society

SBCS

วันที่ ๒๓-๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๗
Date: 23rd – 24th August 2024



ณ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

At Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiang Mai Campus

PaMiang Sub-district, Doisaket District, Chiang Mai, Thailand



การสืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาล้านนาสู่เวทีโลก : กลยุทธ์การจัดการ ความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์

Preserving and Developing Lanna Wisdom on the Global Stage:
A Public Administration Knowledge Management Strategy

นพดณ ปัญญาวิรัตน์, ประเสริฐ ปอนถิน, อภิรมย์ สีดาคำ

เดชา ตาละนีก, เทพประวิณ จันทร์แรง

Nopphadon Panyawiratat, Prasert Ponthin

Aphirom Seedakham, Decha Talanuek, Thepprawin Chanraeng

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus, Thailand

Email: nopphadon.pan@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กลยุทธ์การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์ในการสืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาล้านนาสู่เวทีโลก โดยจะทำการสำรวจลักษณะ ประเภท และโอกาสในการต่อยอดภูมิปัญญาล้านนา พร้อมทั้งเน้นย้ำความสำคัญของการจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์และบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมภูมิปัญญาล้านนา

บทความจะนำเสนอแนวทางการจัดการความรู้ที่ครอบคลุมตั้งแต่การรวบรวม จัดเก็บ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาล้านนา รวมถึงการพัฒนาและต่อยอดภูมิปัญญาให้สอดคล้องกับยุคสมัยและสร้างมูลค่าเพิ่ม นอกจากนี้ ยังจะกล่าวถึงความสำคัญของการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการส่งเสริมภูมิปัญญาล้านนา

บทความจะสรุปด้วยการนำเสนอบทเรียนที่ได้จากการศึกษาและวิจัย พร้อมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการสืบสานภูมิปัญญาล้านนาในอนาคต โดยจะยกตัวอย่างโครงการหรือกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จในการสืบสานภูมิปัญญาล้านนาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

คำสำคัญ: ภูมิปัญญาล้านนา, การจัดการความรู้, รัฐประศาสนศาสตร์, การสืบสาน, การต่อยอด, เวทีโลก



Abstract

This article aims to study and analyze strategies for knowledge management from a public administration perspective in preserving and advancing Lanna wisdom on the global stage. The study explores the characteristics, types, and opportunities for expanding Lanna wisdom, emphasizing the importance of knowledge management in public administration and the role of government in promoting Lanna heritage.

The article presents comprehensive knowledge management approaches, including the collection, storage, dissemination, and promotion of Lanna wisdom, as well as its development and adaptation to modern times to enhance its value. Additionally, the article discusses the importance of building networks and fostering collaboration among government agencies, the private sector, and the public in promoting Lanna wisdom.

The article concludes by presenting lessons learned from the study and research, along with recommendations for future development in preserving and advancing Lanna wisdom. Successful projects or activities that have effectively sustained Lanna wisdom will be highlighted as practical examples.

Keywords: Lanna Wisdom, Knowledge Management, Public Administration, Preservation, Advancement, Global Stage

บทนำ

ภูมิปัญญาล้านนามีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาวล้านนาอย่างยาวนาน (อภิชัย สมุด. (2552 น.45-59) สะท้อนให้เห็นถึงความฉลาด ความคิดสร้างสรรค์ และความกลมกลืนกับธรรมชาติของบรรพบุรุษ ภูมิปัญญาเหล่านี้ครอบคลุมองค์ความรู้ที่หลากหลาย เช่น การเกษตร การแพทย์แผนไทย หัตถกรรม สถาปัตยกรรม ประเพณี และศิลปะ ล้วนเป็นสิ่งล้ำค่าที่ควรได้รับการสืบสานและต่อยอดสู่เวทีโลก ในปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับความท้าทายต่างๆ มากมาย เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ฯลฯ ภูมิปัญญาล้านนาสามารถ



เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ ด้วยภูมิปัญญาอันล้ำค่าเหล่านี้ ช่วยให้เราสามารถใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับธรรมชาติ และมีความสุข อย่างไรก็ตาม ภูมิปัญญาล้านนา กำลังเผชิญกับความเสี่ยงที่จะสูญหายไป เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี เยาวชนรุ่นใหม่หันมาสนใจวัฒนธรรมสมัยใหม่มากขึ้น ละเลยภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภาครัฐและภาคเอกชนยังให้การสนับสนุนภูมิปัญญาล้านนาไม่เพียงพอ(บุญยงค์ วัฒนกุล, 2553 , น.60-75.)

ดังนั้น การสืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาล้านนาสู่เวทีโลก จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง กลยุทธ์การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการสืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาล้านนา กลยุทธ์เหล่านี้ควรครอบคลุมมิติต่างๆ (สมชาย พันธุ์พงษ์. ,2556 , น. 55-70) คือ การรวบรวมและจัดเก็บองค์ความรู้ภูมิปัญญาล้านนา ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาล้านนาจากแหล่งต่างๆ เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน เอกสารโบราณ วัตถุโบราณ ฯลฯ จัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้สะดวก และการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาล้านนา ควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาล้านนา ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อมวลชน สื่อการสอน กิจกรรมทางวัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จักและเข้าใจภูมิปัญญาล้านนา การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาล้านนา ควรมีการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาล้านนาในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การศึกษา ฯลฯ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภูมิปัญญาล้านนา การพัฒนาบุคลากรด้านภูมิปัญญาล้านนา ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านภูมิปัญญาล้านนา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการสืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาล้านนา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคการศึกษา เพื่อร่วมกันสืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาล้านนา (วิลาวัณย์ กิตติธเนศวร, 2555, น.110-125.) และการสืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาล้านนาสู่เวทีโลก เป็นภารกิจสำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกัน กลยุทธ์การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจนี้ให้บรรลุเป้าหมาย ภูมิปัญญาล้านนาจะสามารถเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่ส่งต่อให้กับคนรุ่นต่อไป และเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ

ความหมายภูมิปัญญาล้านนา

“ภูมิปัญญาล้านนา” หมายถึง องค์ความรู้ ความคิดริเริ่ม วิธีการ และเทคนิคต่างๆ ที่ชาวล้านนาสั่งสมและถ่ายทอดกันมายาวนาน ผ่านประสบการณ์และการเรียนรู้จากธรรมชาติ



ภูมิปัญญาล้านนาครอบคลุมหลายด้าน อาทิ

1. ด้านการเกษตร ภูมิปัญญาการเกษตรแบบดั้งเดิม การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การจัดการน้ำ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การกำจัดแมลงศัตรูพืช ล้วนอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมมาจากบรรพบุรุษ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การทำนาแบบขั้นบันได ภูมิปัญญาที่ชาวล้านนาพัฒนามาเพื่อทำการเกษตรบนพื้นที่ภูเขา ช่วยให้สามารถใช้น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ป้องกันการกัดเซาะดิน และเพิ่มพื้นที่เพาะปลูก

2. ด้านหัตถกรรม ชาวล้านนามีทักษะและฝีมือในการผลิตงานหัตถกรรมที่หลากหลาย เช่น การทอผ้า การแกะสลักไม้ การทำเครื่องเงินเครื่องทอง ภูมิปัญญาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ ความประณีต และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวล้านนา ตัวอย่างที่โด่งดัง ได้แก่ ผ้าทอพื้นเมืองล้านนา เช่น ผ้ามุก ผ้าจก ผ้าขี้ริ้ว ล้วนเป็นงานหัตถกรรมที่ได้รับความนิยมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. ด้านสถาปัตยกรรม: สถาปัตยกรรมล้านนามีเอกลักษณ์โดดเด่น ผสมผสานความงดงามและความเรียบง่าย โดยคำนึงถึงสภาพภูมิอากาศและวิถีชีวิตของชาวล้านนา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ วัฒนาอารามล้านนา ที่มีหลังคาโค้งมน เจดีย์ทรงแหลม และวิหารที่ประดับลวดลายปูนปั้น ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาและความเชื่อของชาวล้านนา

4. ด้านการแพทย์แผนไทย: ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยล้านนา เป็นศาสตร์การรักษาโรคโดยใช้สมุนไพร ยาพื้นบ้าน และวิธีการนวดแผนไทย ภูมิปัญญานี้ได้รับการสืบทอดกันมายาวนาน มีประสิทธิภาพและปลอดภัย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ ยาสมุนไพรล้านนา ที่ใช้รักษาโรคต่างๆ เช่น โรคหวัด โรคท้องเสีย โรคกระดูก ล้วนมีสรรพคุณเป็นที่ยอมรับ

3 ด้านประเพณีและวัฒนธรรม: ประเพณีและวัฒนธรรมล้านนา เต็มไปด้วยสีสัน ความสนุกสนาน และความงดงาม สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาและความเชื่อของชาวล้านนา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ ประเพณีปีใหม่ล้านนา หรือสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีแห่โคม ล้วนเป็นประเพณีที่ได้รับความนิยมและดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลก

ภูมิปัญญาล้านนา เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีค่าควรแก่การอนุรักษ์และสืบสาน ภูมิปัญญานี้ไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชาวล้านนาเท่านั้น แต่ยังเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ภูมิปัญญาล้านนา ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวิถีสมัยใหม่ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้



ประเภทของภูมิปัญญาล้านนา

ภูมิปัญญาล้านนา เป็นองค์ความรู้และทักษะที่มีรากฐานมาจากวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของชาวล้านนา สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ภูมิปัญญาล้านนาครอบคลุมหลายแง่มุม สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการดำรงชีวิต

1.1 การเกษตร: ภูมิปัญญาการเกษตรแบบดั้งเดิมของล้านนา มุ่งเน้นไปที่การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ อาศัยทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ โดยไม่ทำลายระบบนิเวศ ตัวอย่างเช่น การทำนาแบบขั้นบันได การปลูกพืชผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์แบบดั้งเดิม การเก็บสมุนไพร ปามาใช้ประโยชน์ ภูมิปัญญาเหล่านี้ช่วยให้ชาวล้านนาสามารถพึ่งพาตนเอง มีอาหารเพียงพอ และอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

1.2 การหัตถกรรม: ชาวล้านนา มีทักษะการหัตถกรรมที่หลากหลาย เช่น การทอผ้า การแกะสลักไม้ การจักสาน การปั้นดินเผา การทำเครื่องเงิน ภูมิปัญญาเหล่านี้ นอกจากจะผลิตสินค้าเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวันแล้ว ยังเป็นการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของล้านนาอีกด้วย

1.3 การแพทย์แผนไทย: ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของล้านนา มีรากฐานมาจากคัมภีร์โบราณ ผสมผสานกับความรู้จากธรรมชาติ ภูมิปัญญานี้ เน้นการรักษาแบบองค์รวม โดยใช้สมุนไพร การนวด การฝังเข็ม และวิธีการอื่นๆ เพื่อรักษาโรคและส่งเสริมสุขภาพ

1.4 สถาปัตยกรรม: สถาปัตยกรรมล้านนา มีเอกลักษณ์โดดเด่น สะท้อนถึงความเชื่อ ประเพณี และวิถีชีวิตของชาวล้านนา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ วิหารวัด ซึ่งมักมีหลังคาลาดต่ำ ประดับด้วยลวดลายปูนปั้น และมีเจดีย์ทรงระฆังคว่ำ ภูมิปัญญาการออกแบบ และก่อสร้าง ช่วยให้วิหารวัดล้านนา มีความสวยงาม คงทน และเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในท้องถิ่น

2. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับศาสนาและพิธีกรรม

2.1 ศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาหลักของล้านนา ภูมิปัญญาเกี่ยวกับศาสนาพุทธ จึงมีบทบาทสำคัญในชีวิตของชาวล้านนา ตัวอย่างเช่น การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ การทำบุญ การประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ ภูมิปัญญาเหล่านี้ ช่วยให้ชาวล้านนา ยึดมั่นในศีลธรรม จริยธรรม และมีจิตใจสงบสุข

2.2 พิธีกรรมความเชื่อ ชาวล้านนา มีพิธีกรรมความเชื่อ ที่สืบทอดมาช้านาน ตัวอย่างเช่น พิธีขึ้นบ้านใหม่ พิธีแต่งงาน พิธีปลงศพ พิธีสักยันต์ ภูมิปัญญาเหล่านี้ ช่วยให้ชาวล้านนา รู้สึกเชื่อมโยงกับบรรพบุรุษ รักษาประเพณี และมีความมั่นคงทางจิตใจ



3. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม

3.1 การฟ้อนรำ การฟ้อนรำ เป็นส่วนหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมล้านนา ที่แสดงออกถึงความร่าเริง สนุกสนาน และความเชื่อต่างๆ ตัวอย่างเช่น การฟ้อนรำวง การฟ้อนรำพื้นเมือง การฟ้อนรำประกอบพิธีกรรม ภูมิปัญญาการฟ้อนรำ ช่วยให้ชาวล้านนา ได้แสดงออกถึงความร่าเริง ความรู้สึก และสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี

3.2 ดนตรี ดนตรีล้านนา มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยใช้เครื่องดนตรีพื้นเมือง เช่น ซอ เพลงพื้นบ้าน

ความสำคัญของภูมิปัญญาล้านนา

ภูมิปัญญาล้านนา เปรียบเสมือนมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่ส่งสมและสืบทอดมายาวนานจากบรรพบุรุษ ผ่านวิถีชีวิต การดำรงอยู่ และการประสานกลมกลืนกับธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาด ปัญญา และความมุ่งมั่นของชาวล้านนาในการเอาชนะอุปสรรคและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมความสำคัญของภูมิปัญญาล้านนา มีดังนี้

1. ด้านวัฒนธรรม เช่น เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ ภูมิปัญญาล้านนามีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชาวล้านนา ผ่านภาษา ศาสนา ประเพณี วรรณกรรม และงานศิลปะต่างๆ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาล้านนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชาวล้านนา และการท่องเที่ยว ภูมิปัญญาล้านนาเป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

2. ด้านเศรษฐกิจ เช่น การเกษตร ภูมิปัญญาล้านนาช่วยให้ชาวล้านนาสามารถทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม หัตถกรรม ภูมิปัญญาล้านนาเป็นที่มาของงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์ เช่น ผ้าทอ เครื่องจักสาน เฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ และการบริการ ภูมิปัญญาล้านนาถูกนำมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โฮมสเตย์ ร้านอาหารพื้นเมือง

3. ด้านสังคม เช่น การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ: ภูมิปัญญาล้านนาเน้นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เคารพในความแตกต่าง และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาล้านนามีแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการดูแลสุขภาพ ภูมิปัญญาล้านนามีองค์ความรู้เกี่ยวกับยาสมุนไพรและการดูแลสุขภาพแบบดั้งเดิม

4. ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเกษตรอินทรีย์ ภูมิปัญญาล้านนามีแนวทางการเกษตรอินทรีย์ที่ช่วยลดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการน้ำ ภูมิปัญญาล้านนามีระบบจัดการน้ำที่ช่วยให้ประหยัดน้ำและรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และการอนุรักษ์ป่าไม้ ภูมิปัญญาล้านนา



มีแนวทางการอนุรักษ์ป่าไม้และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ

5. ด้านการศึกษา เช่น แหล่งเรียนรู้: ภูมิปัญญาล้านนาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา การพัฒนาทักษะชีวิต ภูมิปัญญาล้านนาช่วยพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ การปลูกฝังค่านิยม ภูมิปัญญาล้านนาช่วยปลูกฝังค่านิยมที่ดี เช่น ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ

โดยสรุป ภูมิปัญญาล้านนามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทุกภาคส่วน เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่ควรค่าแก่การรักษาไว้และสืบทอดต่อไป นอกจากนี้ ภูมิปัญญาล้านนายังมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับใช้ให้เข้ากับบริบทสมัยใหม่ได้ เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไทยสู่อนาคตที่ยั่งยืน

ความท้าทายในการสืบสานภูมิปัญญาล้านนา

ภูมิปัญญาล้านนาเป็นองค์ความรู้และทักษะที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน สะท้อนถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความผูกพันกับธรรมชาติของชาวล้านนา การสืบสานภูมิปัญญาล้านนาให้คงอยู่กับกาลเวลา เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม วิถีชีวิตสมัยใหม่ กระแสโลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ล้วนส่งผลต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวล้านนา เยาวชนรุ่นใหม่ให้ความสนใจกับวัฒนธรรมสมัยนิยม ละเลยภูมิปัญญาพื้นบ้าน

2. ปัญหาการขาดแคลนผู้สืบทอด ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีทักษะความรู้ในภูมิปัญญาล้านนาส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ generation gap ทำให้การถ่ายทอดองค์ความรู้เป็นไปด้วยความยากลำบาก เยาวชนรุ่นใหม่ขาดแรงจูงใจและโอกาสในการเรียนรู้

3. ความยากลำบากในการประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาล้านนาหลายแขนง เช่น การทอผ้า การจักสาน เผชิญกับปัญหาการแข่งขันจากสินค้าอุตสาหกรรม รายได้จากการประกอบอาชีพเหล่านี้อาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

4. การสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาล้านนาหลายแขนง เช่น การแพทย์แผนไทย การเกษตรอินทรีย์ อาศัยทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ส่งผลต่อการสืบสานภูมิปัญญาเหล่านี้

5. การขาดการสนับสนุนจากรัฐและภาคเอกชน การสืบสานภูมิปัญญาล้านนายังขาดการสนับสนุนอย่างเป็นทางการ ขาดงบประมาณ นโยบาย และกลไกสนับสนุน อย่างไรก็ตาม ยังมีความพยายามจากหลายภาคส่วนในการสืบสานภูมิปัญญาล้านนา มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ จัดกิจกรรม ฝึกอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเยาวชน มีการนำ



ภูมิปัญญาล้านนาไปประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตสมัยใหม่ มีการส่งเสริมสินค้าภูมิปัญญาล้านนา มีการวิจัย พัฒนา ภูมิปัญญาล้านนาให้สอดคล้องกับยุคสมัย การสืบสานภูมิปัญญาล้านนา เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกภาคส่วน จำเป็นต้องมีการบูรณาการความร่วมมือ สนับสนุน ส่งเสริม ภูมิปัญญาล้านนา ให้คงอยู่ งอกงาม และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าต่อไป

แนวทางในการสืบสานภูมิปัญญาล้านนา ควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชน ให้เห็นคุณค่า ภูมิใจ ในภูมิปัญญาล้านนา การสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน จัดสรรงบประมาณ นโยบาย กลไกสนับสนุน การพัฒนาหลักสูตรการศึกษา บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาล้านนา การนำภูมิปัญญาล้านนาไปประยุกต์ใช้ กับวิถีชีวิตสมัยใหม่ การส่งเสริม สินค้าภูมิปัญญาล้านนา การวิจัย พัฒนา ภูมิปัญญาล้านนา ให้สอดคล้องกับยุคสมัย การสร้าง เครือข่าย เชื่อมโยง แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ภูมิปัญญาล้านนา

การสืบสานและการต่อยอดภูมิปัญญาล้านนาสู่เวทีโลก

ประโยชน์ที่สื่อถึงศักยภาพอันยิ่งใหญ่ของภูมิปัญญาล้านนา ที่สามารถพัฒนาต่อยอดและนำเสนอต่อสายตาชาวโลก บนเวทีระดับนานาชาติ ภูมิปัญญาล้านนาครอบคลุมองค์ความรู้และภูมิปัญญาอันล้ำค่า สะท้อนถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันยาวนานของภาคเหนือ มีหลากหลายด้าน เช่น

1. **ด้านภาษาและวรรณกรรม:** ภาษาพื้นเมืองล้านนามีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เต็มไปด้วยวรรณกรรมท้องถิ่นที่ทรงคุณค่า
 2. **ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี:** โบราณสถานและโบราณวัตถุในล้านนา ล้วนเป็นแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ
 3. **ด้านศิลปกรรมและหัตถกรรม:** งานฝีมือล้านนามีชื่อเสียงโด่งดัง เช่น ผ้าทอ เครื่องเงิน เครื่องจักสาน ฯลฯ
 4. **ด้านดนตรีและการแสดง:** ล้านนามีดนตรีและการแสดงพื้นบ้านที่หลากหลาย สะท้อนถึงวิถีชีวิตและความเชื่อของผู้คน
 5. **ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร:** ภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทย มีมานานหลายร้อยปี เต็มไปด้วยสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยา
- การต่อยอดภูมิปัญญาล้านนาสู่เวทีโลก จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยมุ่งเน้นไปที่:

6. **การรวบรวมและบันทึกองค์ความรู้:** รวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาล้านนา ทั้งในรูปแบบลายลักษณ์อักษร ภาพถ่าย วิดีโอ ฯลฯ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาและ



ต่อยอด

7. การวิจัยและพัฒนา: สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาภูมิปัญญาล้านนา ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับยุคสมัย

8. การส่งเสริมและเผยแพร่: ส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่รู้จักและเข้าใจภูมิปัญญาล้านนา ผ่านสื่อการศึกษา กิจกรรมต่างๆ และงานอีเวนต์

9. การสร้างมูลค่าเพิ่ม: แปรรูปภูมิปัญญาล้านนาเป็นสินค้าและบริการ ที่มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

กลยุทธ์การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์สำหรับภูมิปัญญาล้านนา

การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์ (KM) หมายถึงกระบวนการสร้าง เก็บรักษา แบ่งปัน และใช้ประโยชน์จากความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรภาครัฐ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน การตัดสินใจ และการให้บริการประชาชน ความสำคัญของการจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์มีดังนี้

1. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ข้าราชการสามารถเข้าถึงข้อมูลและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการทำงานได้อย่างรวดเร็วและสะดวก ลดการซ้ำซ้อนของงาน ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม พัฒนาทักษะและความรู้ของข้าราชการ

2. พัฒนาการตัดสินใจ ข้าราชการมีข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้องสำหรับการวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจ การตัดสินใจมีประสิทธิภาพและโปร่งใสมากขึ้น ลดความเสี่ยงของการตัดสินใจที่ผิดพลาด

3. พัฒนาการให้บริการประชาชน ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็ว ถูกต้อง และมีคุณภาพ เพิ่มความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการภาครัฐ แลยังเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรภาครัฐ

4. ส่งเสริมนวัตกรรม ข้าราชการมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ พัฒนางานใหม่ ๆ และบริการใหม่ ๆ และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรภาครัฐ

5. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ ลดการสูญเสียทรัพยากร เพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากร และยังเป็น การส่งเสริมการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี

ภูมิปัญญาล้านนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่าสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของผู้คนในภาคเหนือของประเทศไทย ภูมิปัญญาเหล่านี้ครอบคลุมหลากหลายด้าน เช่น การเกษตร การแพทย์แผนไทย ศิลปหัตถกรรม ประเพณีวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งล้วนมีคุณค่า



ในการนำมาพัฒนาและต่อยอดเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสังคม

อย่างไรก็ตาม ภูมิปัญญาล้ำนากำลังเผชิญกับปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาการสูญเสียผู้รู้ ปัญหาการถ่ายทอดความรู้ไม่ต่อเนื่อง ปัญหาการขาดแคลนสื่อและแหล่งข้อมูล ปัญหาการเข้าถึงภูมิปัญญาที่ยากลำบาก ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาล้ำนาค

ดังนั้น การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาล้ำนาค กลยุทธ์การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์สำหรับภูมิปัญญาล้ำนาค หมายถึง แนวทางและวิธีการในการจัดการความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาล้ำนาคอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าภูมิปัญญาเหล่านี้จะได้รับการอนุรักษ์ สืบทอด และนำมาพัฒนาและต่อยอดเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสังคม

กลยุทธ์การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์สำหรับภูมิปัญญาล้ำนาคประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักดังต่อไปนี้

การรวบรวมความรู้: รวบรวมความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาล้ำนาคจากแหล่งต่างๆ เช่น ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ชุมชน เอกสาร สื่อต่างๆ ฯลฯ

การจัดเก็บความรู้: เก็บความรู้ที่รวบรวมได้อย่างเป็นระบบ ปลอดภัย และเข้าถึงได้ง่าย

การเผยแพร่ความรู้: เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาล้ำนาคให้กับประชาชนทั่วไป ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การศึกษา สื่อมวลชน กิจกรรมทางวัฒนธรรม ฯลฯ

การใช้ประโยชน์จากความรู้: นำความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาล้ำนาคไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างรายได้ การส่งเสริมสุขภาพ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

การพัฒนาความรู้: พัฒนาความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาล้ำนาคอย่างต่อเนื่อง ผ่านการวิจัย การศึกษา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์สำหรับภูมิปัญญาล้ำนาค จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน โดยภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ สนับสนุนงบประมาณ และสร้างกลไกการจัดการความรู้ ภาคเอกชนมีบทบาทในการสนับสนุนทุน วิจัย พัฒนาเทคโนโลยี และสร้างช่องทางการเผยแพร่ความรู้ ภาคประชาสังคมมีบทบาทในการรวบรวมความรู้จากชุมชนร่วมเผยแพร่ความรู้ และสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และชุมชนมีบทบาทในการเป็นแหล่งความรู้ ถ่ายทอดภูมิปัญญา และร่วมพัฒนาความรู้



การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์สำหรับภูมิปัญญาล้านนา เป็นเครื่องมือสำคัญในการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาล้านนา ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า การจัดการความรู้ที่ดีจะช่วยให้ภูมิปัญญาล้านนาได้รับการสืบทอดต่อไป และนำมาพัฒนาและต่อยอดเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสังคม

การรวบรวมและจัดเก็บภูมิปัญญาล้านนา

ภูมิปัญญาล้านนา เปรียบเสมือนมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า สะท้อนถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ และองค์ความรู้ที่สั่งสมมาอย่างยาวนานของบรรพบุรุษชาวล้านนา

การรวบรวมและจัดเก็บภูมิปัญญาล้านนา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์และสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่านี้ไว้ให้ลูกหลานได้เรียนรู้และนำไปต่อยอดในอนาคต

แนวทางการรวบรวมและจัดเก็บภูมิปัญญาล้านนา

1. การสำรวจและรวบรวมข้อมูล: เริ่มต้นด้วยการค้นหาแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาล้านนา เช่น คัมภีร์โบราณ วัตถุโบราณ สถาปัตยกรรม ประเพณี วัฒนธรรม ภาษา อาหาร การแพทย์แผนไทย ฯลฯ
2. การจัดหมวดหมู่และจัดเก็บข้อมูล: เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว จำเป็นต้องจัดหมวดหมู่และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
3. การจัดทำฐานข้อมูล: พัฒนาฐานข้อมูลดิจิทัลเพื่อรวบรวม จัดเก็บ และค้นหาข้อมูลภูมิปัญญาล้านนาได้อย่างสะดวก
4. การจัดแสดงนิทรรศการ: จัดแสดงนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาล้านนาแก่สาธารณชน
5. การเผยแพร่ข้อมูล: เผยแพร่ข้อมูลภูมิปัญญาล้านนาผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ เว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัล ฯลฯ
6. การส่งเสริมการเรียนรู้: ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาล้านนาผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดอบรม การจัดค่าย การประกวด ฯลฯ

การจัดเก็บภูมิปัญญาล้านนาให้คงอยู่และสืบทอดได้

ภูมิปัญญาล้านนาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่สั่งสมมาช้านาน สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ และความสัมพันธ์ของผู้คนกับธรรมชาติ การจัดเก็บภูมิปัญญาล้านนาให้คงอยู่และสืบทอดได้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง



รูปแบบการจัดเก็บภูมิปัญญาล้านนา

มีหลายรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ในการจัดเก็บภูมิปัญญาล้านนา ดังนี้

1. การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร: วิธีนี้เป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุด โดยสามารถบันทึกภูมิปัญญาในรูปแบบของตำรา เอกสาร บทความ หรือสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ
2. การบันทึกภาพและเสียง: วิธีนี้ช่วยให้สามารถเก็บรายละเอียดของภูมิปัญญาได้อย่างสมบูรณ์แบบ
3. การเก็บรักษาตัวอย่างวัตถุ: วิธีนี้เหมาะสำหรับภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับงานหัตถกรรม สถาปัตยกรรม หรือสิ่งประดิษฐ์อื่นๆ
4. การสืบทอดผ่านการฝึกอบรม: วิธีนี้เป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น โดยตรงผ่านการฝึกอบรม ปฏิบัติการ และเรียนรู้ร่วมกัน
5. การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้: วิธีนี้ช่วยให้ผู้คนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้ภูมิปัญญาล้านนาได้อย่างสะดวก

แนวทางการจัดเก็บภูมิปัญญาล้านนาให้คงอยู่และสืบทอดได้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชน: สิ่งสำคัญคือต้องมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการจัดเก็บภูมิปัญญา ชุมชนเป็นเจ้าของภูมิปัญญาและมีความรู้มากมายเกี่ยวกับภูมิปัญญานั้นๆ
2. การสนับสนุนจากภาครัฐ: ภาครัฐควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการจัดเก็บภูมิปัญญาล้านนา
3. การสร้างความตระหนักรู้: จำเป็นต้องสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาล้านนาแก่คนรุ่นใหม่
4. การนำภูมิปัญญามาประยุกต์ใช้: ควรนำภูมิปัญญาล้านนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในเชิงพาณิชย์
5. การสร้างเครือข่าย: ควรสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงาน องค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภูมิปัญญาล้านนา

การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาล้านนา

ภูมิปัญญาล้านนา คือ องค์ความรู้ ภูมิรู้ และวิถีชีวิตอันล้ำค่าที่สั่งสมและสืบทอดมายาวนานของชาวล้านนา สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตอันเรียบง่าย ภูมิปัญญาล้านนาคอบคลุมหลากหลายแง่มุม เช่น



1. ด้านการเกษตร: การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การเก็บเกี่ยว การแปรรูปผลผลิต ภูมิปัญญาการเกษตรล้านนามีความโดดเด่นในเรื่องการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน

2. ด้านหัตถกรรม: การทอผ้า การจักสาน การแกะสลัก งานเครื่องเงิน เครื่องเงิน ภูมิปัญญาหัตถกรรมล้านนาขึ้นชื่อเรื่องความประณีต สวยงาม และเอกลักษณ์เฉพาะตัว

3. ด้านสถาปัตยกรรม: การออกแบบก่อสร้างวัด วิหาร เจดีย์ บ้านเรือน ภูมิปัญญา สถาปัตยกรรมล้านนามีความกลมกลืนกับธรรมชาติ สะท้อนค่านิยมและความเชื่อของชาว ล้านนา

4. ด้านประเพณี: ประเพณีล้านนา พิธีกรรม เทศกาล การละเล่น ภูมิปัญญา ประเพณีล้านนา แสดงออกถึงความศรัทธา ความเคารพ และความผูกพันกับธรรมชาติ บรรพบุรุษ และชุมชน

5. ด้านอาหาร: อาหารพื้นเมืองล้านนา วัตถุดิบ วิธีการปรุง ภูมิปัญญาอาหารล้านนา เน้นความสด อร่อย มีคุณค่าทางโภชนาการ และใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่น

การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาล้านนา มีความสำคัญต่อการ

1. การรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์และวัฒนธรรม: ภูมิปัญญาล้านนาเป็นสมบัติล้ำค่าที่ควรค่าแก่การรักษาไว้ การเผยแพร่ ช่วยให้คนรุ่นใหม่รู้จัก เข้าใจ และภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. การส่งเสริมเศรษฐกิจ: ภูมิปัญญาล้านนา สามารถนำมาต่อยอดเป็นธุรกิจ สร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับชุมชน

3. การพัฒนาอย่างยั่งยืน: ภูมิปัญญาล้านนามีแนวคิด หลักการ และวิธีการที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน การเผยแพร่ ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีประสิทธิภาพ รักษาสมดุลของระบบนิเวศ

4. การสร้างความเข้าใจ: ภูมิปัญญาล้านนามีคุณค่า มีความสำคัญ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การเผยแพร่ ช่วยให้เกิดความเข้าใจ ลดอคติ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

กลไกการสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน หมายถึง วิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม



องค์ประกอบ กลไกการสร้างเครือข่ายประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก คือ หน่วยงานภาครัฐ หมายถึง หน่วยงานของรัฐบาลที่ทำหน้าที่ดูแล บริหารจัดการ และให้บริการแก่ประชาชน เช่น กระทรวง ทบวง กรม สถาบันรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานท้องถิ่น เป็นต้น ภาคเอกชน หมายถึง กลุ่มธุรกิจ บริษัท ห้างร้าน องค์กรต่างๆ ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อแสวงหาผลกำไร เช่น สมาคมหอการค้าและอุตสาหกรรม สมาคมธุรกิจต่างๆ บริษัทเอกชน เป็นต้น และภาคประชาชน หมายถึง กลุ่มประชาชนทั่วไป องค์กรภาคประชาสังคม ชุมชน สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย องค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น

ภูมิปัญญาล้านนา เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่หล่อหลอมวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชาวล้านนามาช้านาน การส่งเสริมและสืบสานภูมิปัญญาล้านนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ท้องถิ่นและขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

รูปแบบความร่วมมือในการส่งเสริมภูมิปัญญาล้านนามีหลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย และบริบทของแต่ละพื้นที่ รูปแบบความร่วมมือที่พบบ่อยได้แก่:

1. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา: รูปแบบนี้มุ่งเน้นการบูรณาการทรัพยากร ความรู้ และประสบการณ์จากทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันส่งเสริมภูมิปัญญาล้านนา ตัวอย่างเช่น โครงการ “สืบสาน อย่าง สร้างสรรค์ ล้านนา ปัจจุบัน ที่ จับ ต้อง ได้” โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มุ่งเน้นการรวบรวม ผลงานวิชาการ งานวิจัย และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับล้านนา จัดหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งกิจกรรมและการต่อยอดภูมิปัญญาให้เกิดคุณค่า มูลค่า เป็นล้านนาสร้างสรรค์

2. ความร่วมมือระหว่างชุมชน: รูปแบบนี้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาล้านนา ตัวอย่างเช่น กิจกรรม “บ้านล้านนา” ของชุมชนบ้านข้างวัด จังหวัดเชียงใหม่ ที่มุ่งเน้นการสอนภูมิปัญญาล้านนาให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน

3. ความร่วมมือระหว่างประเทศ: รูปแบบนี้มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญา กับต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น โครงการ “ASEAN Traditional Medicine Network” ที่มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ของความร่วมมือในการส่งเสริมภูมิปัญญาล้านนา ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน กลไกการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การสนับสนุนจากภาครัฐ และงบประมาณที่เพียงพอ

ผลลัพธ์ ที่คาดหวังจากความร่วมมือในการส่งเสริมภูมิปัญญาล้านนา คือ การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาล้านนา การสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาล้านนา การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการสร้างสังคมที่ยั่งยืน



ตัวอย่าง ขององค์กรที่ทำงานด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาล้านนา เช่น มูลนิธิส่งเสริมภูมิปัญญาล้านนา สภาวัฒนธรรมจังหวัดล้านนา มหาวิทยาลัยในภาคเหนือ และองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ

การส่งเสริมภูมิปัญญาล้านนา เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกภาคส่วน การร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพจะนำไปสู่การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาล้านนา เพื่อให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าสำหรับลูกหลานต่อไป

สรุป

ความมุ่งมั่นในการนำภูมิปัญญาล้านนามาต่อยอดและเผยแพร่สู่เวทีโลก โดยใช้กลยุทธ์การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาล้านนา การสืบสาน การรักษาสืบทอดภูมิปัญญาให้อยู่คู่กับสังคมล้านนา การต่อยอด การพัฒนาภูมิปัญญาล้านนาให้ก้าวหน้า ทันสมัย สู่เวทีโลก คือ การนำภูมิปัญญาล้านนา ออกเผยแพร่สู่สายตาชาวโลก โดยกลยุทธ์การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นวิธีการและแนวทางในการจัดการองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาล้านนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกลไกและเครื่องมือของรัฐในการบริหารจัดการ

องค์ความรู้จากการศึกษา

1. สังเคราะห์องค์ความรู้ การสืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาล้านนาสู่เวทีโลก

พบว่าประเด็นหลักอยู่ที่การนำภูมิปัญญาล้านนาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มาต่อยอดและเผยแพร่สู่สายตาชาวโลก โดยอาศัยกลยุทธ์การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดผลสำเร็จ

2. ภูมิปัญญาล้านนา มรดกอันล้ำค่าที่ควรอนุรักษ์และพัฒนา

ลักษณะเฉพาะ ภูมิปัญญาล้านนามีความหลากหลาย ครอบคลุมทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และศาสตร์ต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่และภูมิปัญญาของคนล้านนา

ประเภท: มีทั้งภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับการเกษตร หัตถกรรม อาหาร การแพทย์ และอื่นๆ

โอกาสในการต่อยอด: ภูมิปัญญาล้านนามีศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ สร้างเอกลักษณ์ให้กับชุมชน และเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

3. จัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์: ฤกษ์แจสำคัญสู่ความสำเร็จ

ความสำคัญ: การจัดการความรู้ช่วยให้สามารถรวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่ ภูมิปัญญาล้านนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทภาครัฐ: ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการ ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาล้านนา

กลยุทธ์: การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

รวบรวมและจัดเก็บ: การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น ผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และ เอกสารต่างๆ การจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบที่เข้าถึงและใช้งานง่าย

เผยแพร่และประชาสัมพันธ์: การนำเสนอภูมิปัญญาผ่านช่องทางต่างๆ ทั้งออนไลน์ และออฟไลน์ การสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ

พัฒนาและต่อยอด: การปรับปรุงภูมิปัญญาให้ทันสมัย การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และการสร้างมูลค่าเพิ่ม

4. การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

ความสำคัญ: การทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงาน

กลไก: การจัดตั้งคณะกรรมการ การทำ MOU และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

รูปแบบความร่วมมือ: การร่วมกันจัดกิจกรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกัน และ การสร้างแบรนด์ร่วมกัน



แผนภาพ : แสดงการสืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาล้านนาสู่เวทีโลก: กลยุทธ์การจัดการ ความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์ (สงเคราะห์โดยผู้เขียน)



สรุป

กลยุทธ์การจัดการความรู้เชิงรัฐประศาสนศาสตร์ในการสืบสานและต่อยอด ภูมิปัญญาล้านนาสู่เวทีโลก โดยเน้นการรวบรวม จัดเก็บ เผยแพร่ และพัฒนาภูมิปัญญา ล้านนาให้สอดคล้องกับยุคสมัย และสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐ เอกชน และประชาชน ภูมิปัญญาล้านนามีความหลากหลาย ครอบคลุมด้านเกษตร การ แพทย์ ทัศนกรรม สถาปัตยกรรม และศิลปะ บทความนี้นำเสนอแนวทางในการอนุรักษ์และเผย แพร่ภูมิปัญญาล้านนา พร้อมยกตัวอย่างโครงการที่ประสบความสำเร็จในการสืบสานภูมิปัญญา นี้ ทั้งยังชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของการจัดการความรู้ในการสนับสนุนการรักษาและพัฒนา ภูมิปัญญาล้านนาให้สามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

กระบวนการเรียนรู้และหาข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาต่อไป โดยสามารถแยก ประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การศึกษาและวิจัย สนับสนุนการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อ รวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่มีอยู่ วิเคราะห์ ประเมินผล และพัฒนาต่อยอดให้เหมาะ สมกับยุคสมัย
2. การถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจาก รุ่นสู่รุ่น ทั้งผ่านระบบการศึกษา การฝึกอบรม และสื่อต่าง ๆ
3. การประยุกต์ใช้ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำ วัน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
4. การสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้า บริการ และ กิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่ม
5. การอนุรักษ์และคุ้มครอง อนุรักษ์และคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดทำฐาน ข้อมูล ทะเบียน กฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ
6. การสร้างเครือข่าย สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันพัฒนา และส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. การส่งเสริมบทบาทของเยาวชน: ส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ศึกษา อนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
8. การใช้เทคโนโลยี นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา วิจัย ถ่ายทอด และ



ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

9. การสร้างจิตสำนึก สร้างจิตสำนึกให้คนในสังคมเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิใจในวัฒนธรรมไทย

10. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับต่างประเทศ

บรรณานุกรม

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2548). **ภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนา**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชัยวัฒน์ ศิริเกียรติกุล. (2545). **ภูมิปัญญาล้านนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

บุญยงค์ วัฒนกุล. (2553). การสืบสานและฟื้นฟูภูมิปัญญาล้านนาในยุคปัจจุบัน. **วารสารวัฒนธรรมศึกษา**. 12(1): 60-75.

พูนศักดิ์ วงศ์สายศิริ. (2553). การจัดการภูมิปัญญาล้านนาในยุคปัจจุบัน. **วารสารวิชาการสังคมศาสตร์**. 15(2): 85-102.

วิลาวัลย์ กิตติชนเศรษฐ. (2555). แนวทางการพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนา. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 9(2): 110-125.

ศักดิ์ สุธธิธรรม. (2554). การจัดการความรู้ในภาครัฐ: การพัฒนากลยุทธ์การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน. **วารสารรัฐประศาสนศาสตร์**. 15(3): 90-110.

สมชาย พันธุ์พงษ์. (2556). การสืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาล้านนาผ่านการจัดการความรู้ในภาครัฐ. **วารสารบริหารการพัฒนา**. 6(1): 55-70.

สมบัติ จำปาเงิน. (2550). **ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น.

สุทธิชัย ดำรงค์รักษ์. (2554). ความท้าทายในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาล้านนาในยุคโลกาภิวัตน์. **วารสารสังคมศาสตร์**. 8(3): 120-135.

สุนีย์ คำไทย. (2552). ภูมิปัญญาล้านนา: ความหมายและคุณค่า. **วารสารวิชาการสังคมศาสตร์**. 5(2): 70-85.

อภิชัย สมุด. (2552). บทบาทของภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนาต่อวิถีชีวิตชุมชน. **วารสารภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา**. 10(2): 45-59.